

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprtre reklamacije so poštnine proste.

Rusko-japonska vojska.

Odločitev na morju je padla, Japonska je zmaga. Baltiško brodovje je premagano in Ruska je zopet za eno nado in okoli 300 milijonov rubljev revnejša. Vsakega prijatelja Rusov je ta njihova nesreča globoko užalostila. Vendar je upati, da bo v jedru zdrava ruska država naša sredstva, da si ustanovi novo brodovje, s katerim bo lahko ščitila svoje pravice. Usodepolna bitka se je vršila dne 27. in 28. maja v Korejski cesti pri otoku Tsušima. Pot je bila sama na sebi nevarna, a druga pot do Vladivostoka je bila nemogoča. V Vladivostok pa je Roždestvenski moral priti kakor najhitreje, kajti čim dalj časa bi blodil po kitajskih vodah, tem bolj poškodovane in še manj rabne za vojsko bi bile ladje njegovega brodovja. Zraven neugodnosti, ki jih je že pot sama imela za rusko brodovje, pa so še tudi drugi razlogi, ki so povzročili tako hud in popoln poraz Rusov. Omenja se, da Roždestvenski ni bil dovolj poučen, kje se nahaja Togo s svojim brodovjem, in da so bili Rusi presenečeni, ko jih je napadlo pri Tsušimi naenkrat celo japonsko brodovje. Nekateri ladje so Rusi pač pričakovali, a ne cele japonske moči! Na brodovju admirala Nebogotovega je bilo mnogo revolucionarnih, nihilističnih pomorščakov, ki so v hipu, ko se je začela bitka, odrekli poveljnikom pokorščino. Iz tega si je razlagati, kako se je udalo toliko ruskih ladij brez boja Japoncem. Mnogi mislijo, da so Japonci v bitki uporabljali tudi podmorske čolne, proti katerim ni pomoči.

Zakaj je plul Roždestvenski po najkrajši poti? V ožgled žalostnega ruskega poraza je zanimivo razmišljanje nekega angleškega ad-

mirala, katero je priobčil nekaj tednov pred bitko. Ta admiral je že takrat dokazal, da je zmaga Roždestvenskiju skoraj nemogoča. V prvi vrsti je nemogoče ladje očistiti in stroje popraviti, če nima brodovje svoje lastne luke z ladjedelnico. Vsled tega pa nimajo ladje tudi tiste hitrosti in gibčnosti kakor osnažene in popravljene ladje. Rusko brodovje je na svojem potu mnogo trpelo, ni pa imelo luke, kjer bi si bilo popravilo svoje nedostatke. Nasprotno so pa Japonci doma imeli pol leta časa, svoje brodovje pomnožiti in kolikor mogoče popraviti. Brodovje torej mora priti kmalo v Vladivostok, da se tam popravi. Tja pelje iz Kitajskega morja pet potov. Prva pot je dolga 2000 angleških morskih milj (ena angl. milja je 1.85 klm), druga in tretja 4000, četrta 5000 in šesta 6000 angleških morskih milj. Toda vsaka teh poti vodi v Japonsko morje, v katerem mora pluti okoli 600 milj, predno pride v Vladivostok. Petsto milj pa prepeljejo komaj v dveh dneh. In v tem času je v vedni nevarnosti, posebno po noči, da ga napadejo japonske torpedovke, katerih ima Japonska okoli sto. Japonski admiral Togo gotovo ve, da mora Roždestvenski v Vladivostok. Postaviti se torej mora v Japonsko morje, kjer lahko mirno čaka, da mu naznanijo njegove poizvedovalne ladje, katero pot si bo izbral. Proti dotični morski cesti potem lahko pluje in prime rusko brodovje, ki se nahaja v popolnoma tujem vodstvu, oddaljeno več kakor dva dni od svoje luke. Admiral potem nadalje razmotriva teh pet potov: Prva pot vodi skozi morsko ožino med Korejo in Japonsko. V sredi te ožine leži otok Tsušima, ki je dolg 40 milj. Ako japonske ladje opazijo bližajoče brodovje, imajo dovolj časa, da naznanijo to japonskemu brodovju. 200 milj severno leži otok Matushima,

ki je posebno sposoben za skrivališče torpedovk. Proti vzhodu so nasejani Oki otoki. Pot je torej zelo nevarna. Druga pot vodi skozi morsko ožino Bunga, ki loči japonska otoka Nipon in Kiusiu. Ta morska ožina je dolga in zelo ozka, torej se lahko z minami zapre. Tretja pot je skozi morsko ožino Tsungaru, med japonskima otokoma Jeso in Nipon. Četrta pot gre skozi morsko ožino Laperus, med najsevernejšim japonskim otokom Jeso in ruskim otokom Sahalin. Ta morska ožina je široka 25 milj toda je zelo slaba za prepluti, ker je njen vhod zelo težaven. Peta pot pa je okoli otoka Sahalin. Zadnja dva pota, četrta in peti, pravi dotični admiral, sta nemogoča, ker brodovje ne more vzeti zadostno množino premoga, da bi preplulo tako daljavo. Vrhu tega sta v tem času vsled megle zelo nevarna. Ožino Laperus lahko tudi Japonci z minami zaprejo. Druga in tretja pot vodi med japonskimi otoki, je gotovo z minami zaprta, ker je zelo ozka. Ostane mu torej še samo ena pot, prva, katero si mora Roždestvenski izbrati. Ako si bo torej on to pot izvolil, bo po noči spustil Togo svoje brodovje torpedovk na njega in polovično brodovja je uničeno, drugo noč se lahko napad ponovi, če ni imel prvi zadostnega uspeha, sledejuč pa pride Togo s svojimi oklopnimi križarkami in uniči ostalo brodovje.

Iz tega razvidimo, da je bilo že za naprej izključeno, da bi Roždestvenski zmagal. Šlo se je samo za to, da prizadene kolikor mogoče mnogo zgub japonskemu brodovju. Ali se mu je to posrečilo ali ne, to se sedaj ne more dognati, ker Japonska skrbno prikriva svoje izgube. Kako dobro zna prikrivati svoje izgube, kaže to, da je še-le sedaj uradno razglasila, katere ladje so se potopile pred Port Arturjem, čeravno je že od tega preteklo skoraj celo leto.

LISTEK.

Izdajstvo.

Povest. Spisal J. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Nevem, me li boš smel ljubiti, Matej?“ ga je vprašala nekoč.

„Zakaj ne, draga?“ se začudi on.

„Saj veš, kako je. Tvoji so zoper mojega očeta in če zve oče za najino ljubezen, me nažene“, je dejala žalostno in si zakrila obraz z robcem. Po strani je pa kukala, kak vtis so napravile nanj te besede.

On je bil ves v ognju.

„Kaj pa, ako moj oče voli tvojega očeta?“

„Potem — oh Matej, tega ne more nikdo zahtevati — potem je kaj družega. Ali kaj bi rekli potem drugi ljudje.“

„Koga bi rekli?“

„Psovali ga bi, tisti bedaki, da je izdajalec in kdo ve, kaj še vse.“

„Naj se samo drzne kdo!?“ vzklikne Matej in stisne pesti. „Pokažem mu!“

Revna stvar. Človek misli, da je mogočen storiti vse, ako mu srce plava v ljubezni. Ali ravno takrat si napravi največjo blamažo.

Tako ga je dobila ta zvita kača, da bo pregovoril očeta, da izda, na ljubo njuni

ljubezni, slovensko stvar, vse trude in nadeje naroda, — da postane izdajalec.

Župan Kalin pa je dal že sveto besedo, da voli narodne može, ne sluteč, kaj se bo zahtevalo od njega.

Resnično je, kakor je rekel nekdo, da usode narodov odločujejo ženske. V nesrečo pahne ženska celo rodbino, celi okraj, celi narod; reši ga zopet ženska. Čudno, ali resnica je.

Bilo je nekega večera. Zvezde so migljale tako ljubko in zrla na tužno, teptano slovensko zemljo, kot bi jo hotele tolažiti in bodriti v tej dobi, ko kar gomazi izdajstva. Mesec je že plaval na nebu in se rogal s svojim debelim nosom in zijastimi ustmi vsemu svetu.

Kraj majhnega gozdčiča sta se pa sprehajala dva človeka, dekle in mladenič. Zadnji gospodsko oblečen, dekle pa priprosto in vendar čudno našarmjeno. Govorila sta nemški.

„Oni teden torej bo odločilna bitka, draga, in do tedaj še se naj brzdam? To je še dolgo!“

„Potrpi Adolf! Gre se za našo stvar, za veliko Germanijo, koje otroci smo mi,“ reče dekle.

„Samo radi tega potrpi, da boš vedela. Misel na našo veliko in slavno nemško državo še me drži, da še nisem vrgel tega prokletega kmetavsca čez prag. Ali kako vendar moraš trpeti, da se suče in ljubkuje okoli tebe!“

„Ljubav do velike matere Germanije, dragi. Sicer je pa nekako čuden ta človek. Bolj mirna je njegova ljubezen in drži se še kakor lipov bog!“

Oba sta se smejala.

„Ti si zvita.“

„Moram biti. Sicer mi je pa oče djal, da ga držim, dokler ne minejo volitve.“

„In kaj potem, ko se te končajo?“

„Se bo končala najina ljubezen.“

„Ali če te bo vedno nadlegoval?“

„Me ne bo mogel. Toliko bom že skrbela, da me ne najde.“

„Raje ga odpravi.“

„Oče ne dovoli. Njemu bi škodovalo. Če me ne najde, bo že vedel pri čem je. Konečno bo pa še bolj vedel, ako mu pošljeva zaročno karto.“

„Dobro, dobro, moja lepa...“

Pravijo, da ima celo grmovje in listje ušesa in usta. Ali tukaj je imelo živa, prava naravna usta in ušesa. Matej, katerega je gnalo k Toni, je bil, ki je čul sleherno besedo. Kakor nož so mu mesarile srce njene izpovedbe.

„Prokleta...“ je siknil skozi zobe. „Ne bodeta me, ne bodeta... Za igračo, za vado sem bil tem vragom in jaz bedak sem verjel njenim pogledom, se klanjal njenim besedam. Prokleta...“

Sopihal je in stiskal pesti.

Da pa so tudi imeli hude izgube, priča to, da je ta bitka trajala dva dni in dve noči, čeravno sami le priznavajo izgubo treh torpedovk. Na Ruskem je sedaj pripravljeno na odhod novo brodovje. Ali bodo Rusi to odposlali v Vzhodno Azijo in še enkrat poskusili srečo na morju, se še sedaj ne ve. Miru skleniti Rusija baje noče, ampak se hoče še nadalje bojevati.

Moč ruskega brodovja.

V ti pomorski bitki so bile na ruski strani pod poveljstvom admirala Roždestvenskija sledeče ladje: I. divizija: štiri nove oklopnice prvega razreda: Knez Suvarov (na nji adm. Roždestvenski), Borodino, Imperator Aleksander III, Orel; II. divizija: štiri stare oklopnice pod poveljstvom podadmirala Felkerzama: Oslablja (na nji Felkerzam) Sisoj Veliki, Navarin, Imperator Nikolaj I; III. divizija: tri obrežne oklopnice pod poveljstvom podadmirala Nebogatova: General-admiral Apraksin (na nji Nebogatov), Admiral Senjavin in Admiral Usakov; IV. divizija: štiri oklopne križarke pod poveljstvom podadmirala Dobrotvorskija: Oleg (na nji Dobrotvorski), Admiral Nahimov, Dmitrij Donskoj, Vladimir Monomah; V. divizija: 23 manjših križark pod poveljstvom podadmirala Enkvista: največje: Aurora (na nji Enkvist), Svetljana, Izumrud, Žemčug, Almas, nadalje 18 pomožnih križark, med njimi najznamenitnejše: Dnjepr, Rion, Kuban, Rus, Ural in Terek. Brodovje torpedovk: Bravji, Bedovi, Bezuprečni, Blestjaski, Bodri, Bistri, Bujni, Bojki, Pronžiteljni, Prozorljivi, Grozni, Gromki, Gromjaski, Rezvi in Britki.

Ruske izgube.

Od teh je, kakor pravi japonsko poročilo, izgubljenih za Ruse vseh osem oklopnice, tri oklopne križarke, tri obrežne oklopnice, večina pomožnih križark in slabejših ladij. Japonci so ujeli sledeče ladje: Orel, Imperator Nikolaj I, General-admiral Apraksin, Admiral Senjavin in Bedovi. Potopile se so: Knez Suvarov, Borodino, Imperator Aleksander III, Oslablja, Sisoj Veliki, Navarin, Admiral Usakov, Admiral Nahimov, Dmitrij Donskoj, Vladimir Monomah, Svetljana in Žemčug, Izumrud, Rus, Ural.

Koliko ladij se je rešilo?

Rešile so se: V Vladivostok: križarka Almas, ladja Orel in štiri torpedovke. V kitajsko luko Vuzung je prišel prevozni parnik Korea, v luko Šangai pa neka mala ruska križarka; v luko Manila na Filipinih je prišel Admiral Enkvist na ladji Aurora, z njim sta pripluli križarki Oleg in Žemčug. Vse tri ladje so poškodovane.

Od admiralov sta ujeta: Roždestvenski in Nebogatov, o usodi admirala Dobrotvorskija še ni nikakih poročil. Najbrž je z generalom En-

kvistijem v Manili, kjer je tudi njegova ladja Oleg. Admiral Felkerzam je dva dni pred bitko na svoji ladji Oslablja umrl.

Poročilo o bitki.

Neki poročevalec lista „Daily Telegrapha“ se je udeležil pomorske bitke. Brzjavko je odposlal 29. maja zvečer iz Moji. Poročilo se glasi: Rusko brodovje se je pojavilo v soboto zjutraj, 27. maja v japonskih vodah, ko je plulo skozi Bašicesto. Poveljujoči admiral je nameraval razpršiti japonsko brodovje in je zato poslal nekaj križark, da so iz Saishintana opazovale čušimsko cesto. Rusko glavno brodovje je spremenilo svojo smer, kakor da bi se hotelo vrniti v Baši cesto, toda v soboto, 27. maja je plulo ob 5. uri zjutraj s hitrostjo 12 vozlov skozi Korejsko cesto v vodah Ikijskega otoka. Ob istem času je zapustilo združeno japonsko brodovje svoje opiralisce. En oddelek je imel nalogo potisniti Ruse proti Ikijskemu otoku. Rusi so nam pluli z vso parno silo in vsaka ladja je razvila največjo hitrost. Brodovje je napravilo veličasten utis. Rusi so pluli po močnem morskem toku, ki valovi okoli Iki in so se potem obrnili proti severu. Kar so Japonci, pripravljene na boj, odposlali svoje pomožne brodovje proti isti smeri, da je zastavilo Roždestvenskemu pot. — Sedaj se je pričela velika bitka. Togove ladje so se gibale z največjo hitrostjo. Kmalu so Japonci obstreljevali Ruse od vseh strani. Prizor je bil grozen. Gromeli so velikanski topovi petdesetih vojnih ladij, Rusi so odgovarjali, obe dve brodovji pa sta se vedno gibali. Rusi so morali spremeniti svojo prvotno smer. Roždestvenski je bil v par urah premagan, ker je imel eno sovražno divizijo pred seboj, drugi dve pa ob straneh. Ni imel ne ene poti, kjer bi se mogel rašiti in je prišel v zasedo, ki so jo Japonci pripravili zanj že takrat, ko je bil odplul iz Madagaaskarja.

Japonci so takoj spoznali trenutek, ko je ruski admiral ogibal, kam naj krene in so pri tej priliki podvojili svojo moč. Jeli so strohovito obstreljevati rusko brodovje. Vsi topovi ladij so bili namerjeni proti baltiški eskadri. Nad morjem so ležale goste in dolge proge dima, neprestano ožarjene od ognja topov. Prizor je bil veličasten in pretresljiv. Med 3. in 5. uro se je potopila ena ruska križarka in „Kamčatka“. Na „Kamčatki“ je bil ves krov kup razvalin. Sedaj je nastal med ruskim brodovjem nered. Ladje se sploh niso držale nobene smeri in nobene lege, ampak so križale sedaj proti zahodu, sedaj proti vzhodu. Sedaj so se Japonci približali. Ogenj japonskih topov je sedaj postal strahovit in poguben, kajti japonske ladje so streljale od blizu. Sedaj so Japonci spoznali, da ruske

ladje nimajo nobenega enotnega vodstva več (takrat je že pal Roždestvenski). Pritisnili so na brodovje z najhujšo silo in so gnali večino ruskih ladij proti obali. Ta boj je trajal dne 27. maja, ki je bil začetkoma precej meglen, do 7. ure zvečer. Sedaj je poizkušalo rusko brodovje pluti proti severozahodu; veter je ponehal in nastopila je krasna noč, Korejske vode, ki so sicer valovite, so bile gladke in mirne. Ko je napočila tema, se je še vedno rusko brodovje pomikalo proti severu, toda mogočno japonsko brodovje je bilo razporejeno v črti ob ruski vrsti in je namerilo na baltiško brodovje vse svoje topove.

Ob 8. uri so začele delovati japonske torpedovke in torpedolovci. Togo je pogнал naprej vso svojo torpedno brodovje. Morje so razsvetljevali metalci luči, torpedovke so švigale semtertja, japonske križarke pa so jih varovale s tem, da so obstreljevale s težkimi topovi in granatami tiste ruske ladje, ki so jih torpedovke napadle. Ob 2. uri zjutraj je bil torpedni boj najhujši. Torpedovke so se kar po več skupaj v eni vrsti s svojo velikansko hitrostjo pognale proti ruskim ladjam, spremljalo je njih pogubonosno delo streljanje iz japonskih vojnih ladij. Rusi so obstreljevali torpedovke, toda zadeli niso skoro nobene, lastnih torpedovk pa so imeli kaj malo, medtem ko so japonske z rušilci vred spuščale torpede v ruske ladje in eno za drugo potapljaie. V eni noči so se potopili „Aleksander III.“, „Oslablja“, „Navarin“ in še neka druga bojna ladja in trije topniški čolni. Rusom Japonci niso dali počivati ni trenutek. Ko je napočila nedelja, se je japonsko brodovje še bolj približalo ruskemu in ga je potisnilo na zahodno obrežje Magate. Boj je trajal še celi dan, Rusi pa niso imeli nobene luke, kamor bi si šli odpočivati in popravljati svoje poškodbe. Druga poročila pripovedujejo, da so Japonci streljali neprestano iz vseh topov. Pri liankurtskih pečinah so Ruse obsuli z ognjem od vseh strani. Admiral Roždestvenski se je boril v središču, Nebogatov na levem, Fülkersam na desnem krilu. Japonsko brodovje se je začetkoma ustavilo tri milje pred ruskim. Trikrat je poiskusil Roždestvenski prodreti japonsko vrsto, pa ni mogel. Ko je Nebogatov prišel v nevaren položaj, mu je prišel na pomoč. Japonci so osredotočili svoj ogenj na admiralsko ladjo „Knez Suvarov“. Ko se je jel potapljati „Knez Suvarov“, je Roždestvenski stopil s svojim štabom na krov nekega torpedolovca. Grmenje topov je bilo tako strašno, da so se v mestu Jamaguhi, oddaljenem 28 morskih milj od vojnega pozorišča, tresle hiše. Kako so Japonci delali po natančno premišljenem načrtu, kaže kre-

„A še ni prepozno. Pokažem vam, da nisem to, za kar ste me imeli, ali me hoteli imeti. Pokažem vam, grdeži izdajalski . . .“

IV.

Gasilno društvo na Podlesju si je omislilo lastno zastavo. Na dan blagoslavljanja se je zbralo sila mnogo ljudi, radovednežev, katerih ne manjka nikjer in onih, katere je stvar zanimala, ki so se radovali tega koraka.

Sosedna društva so prihitela na dan slovesnosti v društvenih oblekah. Solnce se je kopalo v bliščečih čeladah ogromnih vrst, ki so stale druga za drugo. Človeku se je zdelo, kakor bi gledal celo morje samega jekla, samih vitezov, namenjenih v boj za domovino. Niso sicer nosili ti vitezi ogromnih mečev, ne težkih ščitov in sulic, pač pa je bil njih duh viteški, njih um podoben mečem, njih ponos, da so Slavjani, težji in silnejši, kakor najtežji ščit. —

Stali so tako v nepreglednih vrstah, ti junaki naroda; v cerkvi se je pa darovala daritev h Gospodu vojvskinih trum, da štiti po-božen slovenski narod.

Tisoče sre se je danes povzdigovalo nad oblake s svojimi molitvami za narod Slave, za lastno kri. Z bučanjem orgel, s pevci so se mešale molitve: „O Bog očetov, ti narod nam obrani . . . Sveta Devica“ pod Tvojo pomoč pribеžimo . . .“

Zastava je pa stala nerazvita zunaj pred bliščečimi vrstami gasilcev.

Po končani sveti maši se je vršilo blagoslavljenje. Gasilci so stali v vrstah, ravni kakor sveče in nenavaden ponos jih je navdajal, lice jim gorelo svetega navdušenja. Kako je že rekel Stritar?

In ti moj rod? — Kjer sodijo usode narodov se, tam glas se tvoj ne čuje? trobojna tvoja kdaj zastava bode vihrala tam, kjer bojni bog kraljuje? Kdaj ti ponosno videl boš narode, ki s pone nosiš zdaj oblasti tuje? — O, ne žaluj, če ti je kriva sreča, namenjena je tebi slava več!

Da, tako je rekel. Ali se bliža mar sedaj tisti čas? . . . O Bog, daj, da učakam tega dneva, da vidim vstajenje orjaka, da vidim moč svojega naroda . . . O Bog!

Ko so jeli razvijati zastavo, je postalo ljudstvo burno. Godba je zaigrala: „Hej Slovani . . .“ Glasovi trombe so odmevali veličanstveno in glave so se odkrile. Med blagoslavljenjem je zastava lahko plapolala, kakor bi skušal orjak svojo moč. Godba je pa svirala v srce segajočo: „Lepa naša domovina . . .“ Ljudstvo je komaj brzdalo svoja čutila . . .

Le gasilci so stali v dolgih nepreglednih vrstah z bliščečimi čeladami, podobni bogovom.

Dekan, ki je blagoslavljal zastavo, je bil v cerkveni obleki nekaj vzvišenega, kakor

apostol, kakor prikazen sredi valoveče množice. Njegov obraz je gorel, ustnice podrtovale, ko je začel:

Gasilci, sokoli naroda!

Današnji dan je nekaj velikega za nas, dan ponosa, dan, ki se ima zabeležiti v kroniko slovenskega naroda. Ko gledam te bliščeče vrste, vojaške in nedogledne, ko gledam to ljudstvo in njih goreče obraze, uprte žarne oči na novo blagoslovljeno zastavo, ne morem si kaj, da bi ne nal duška svojim čutilom. Spomin me vodi nazaj v one čase, ko so naši pradedi tudi stali tako v vrstah, še groznejših, stali v bran svoj in v bran vere in domovine. Ljudstvo slovensko, naši dedi so legli v grob, rešili so svoje svetinje, prepustili je nam, z željo in zapovedjo, da jih mi čuvamo in branimo. Želja pokojnikov je sveta želja in podlež je oni, ki jo prelomi, nevreden, da biva med ljudmi, ker je oskrnil spomin pokojnikov. Oholi sosedi, ki ne poznajo svete zapovedi našega Gospoda, nas stiskajo, huje, kakor Turki in barbari, ter nam ropajo in teptajo naše svetinje. Zatrli bi nas radi, zatrli vero našo, jezik naš. Še grobov, v katerih spe naši junaki, nam ne puste, še te nam skrunijo. Mati naša, mogočna in lepa Slovenija, plaka in se ozira po svojih otrocih. — Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro šlo, je pisano, dragi moji, sam Bog je to zapovedal, in da boš dolgo

tanje Kamimurovega brodovja. Kamimura je bil v začetku z malim brodovjem odposlan proti jugu. Ko je plulo rusko brodovje mimo njega, se je hitro umaknil počasnejšemu ruskemu brodovju, ki je plulo naprej, se potem postavil daleč zadaj za ruskim ladjevjem in čakal, da je napadel Ruse od spredaj admiral Uriu, ki je bil s Kamimuro dogovorjen in šel Rusom naravnost nasproti iz otoka Iki. Potem je prihitel Kamimura in z Urijem vred obstreljaval Ruse. Kakor se razvidi iz vseh poročil, je pripomogla Japoncem do zmage velika hitrost njihovih ladij. Japonske ladje so namreč vedno prehitale ruske ladje, ki so hotele ubežati, tako, da so se postavljale v primerni oddaljenosti pred rusko vrsto. En del brodovja so pa Japonci vedno puščali za seboj, da je obstreljavalo rusko brodovje v hrbtu.

Politični ogled.

Državni zbor. Predsedstvo državnega zbora sklicuje poslance k seji državnega zbora za dan 14. junija.

Zadružna zveza in kmetijska družba na Kranjskem sta se smatrali doslej kot nekaki nasprotnici. Iz krogov Zadružne zveze pa prihajajo sedaj vesti, ki izražajo željo, da bi Zadružna zveza in kmetijska družba hodili složno skupaj, ker imata obedve isti cilj, koristiti kmetu. Tako je prav!

Deželna kmetska družba na Ogrskem je v svojem zadnjem zasedanju sklenila, da naj Ogrska skupno z Avstrijo sklene trgovinske pogodbe z drugimi državami in da se naj Ogrski dovoli, če tudi bi se kedaj ločila gospodarsko od Avstrije, prosti uvoz kmetijskih pridelkov v Avstrijo. Seveda, tako otročje neumna Avstrija pač nikdar ne bo, da bi se dala odpoditi od Ogrske, a na drugi strani ji šla v stiskah na roko! Ogrski kmetje potrebujejo Avstrijo, da ji lahko prodajajo svoje pridelke, za avstrijske kmete pa bi bilo boljše, ako bi se Avstrija in Ogrska gospodarski ločili in bi se zabranil uvoz ogrskim kmetiskim pridelkom. S tem bi naši pridelki mnogo na ceni pridobili.

Po slovanskem svetu. V Zagrebu je začela madžaronska stranka izdajati „Dnevni list“. Kakor hrvatski madžaroni, obljubljuje tudi ta list, da bo delal za hrvatsko stran. — Pri ženitovanju nemškega cesareviča zastopa Rusiji veliki knez Mihael Aleksandrovič. — Po južni Dalmaciji, Bosni, Ercegovini in po Črni gori je bil dne 1. junija močan potres. Osobito Črna gora je hudo prizadeta. Mesto Skader je v razvalinah. — V Trstu je okrajni šolski nadzornik na šolski komisiji zagovarjal potrebo slovenskih šol v mestu Trst. — V Srbiji imajo zopet novo ministerstvo, na čelu mu je Ljuba Stojanovič, iz sredine samostalnih mladih radikalcev. Skupščina je razpuščena in volitve bodo dne 23. julija. — Moravski listi poročajo, da je naučni minister dr. Hartel odredil, naj bo češki jezik prihodnje šolsko leto na nemških moravskih gimnazijah obvezen predmet.

živel. Rojaki, ljudstvo slovensko! Te orjaške in čile vrste so priča, da premagamo vse in ugonobimo, kar stega grabežljive prste po naši lastnini. Ono izdajstvo, ki oklepa od vseh strani naš narod, našo domovino, zatremo. Naš Stritar je prerokoval že davno, da

ti rod moj, mili rod! ti hudobije,
sovrašva razdejal boš carstvo kletu.
Komu pač v prsih blažje srce bije,
komu za bratov srečo bolj uneto?
Ti boš pomiril smrtne razprtije,
prinesel ljudstvom bračoljubje sveto.

Govornik je moral obmolkniti radi silnega bučanja ljudstva. Zastava je skrivnostno zaplapolala.

„Predragi . . . Vidim vaše navdušenje, vidim vaše želje. Daj Bog, da bi ne ostale samo želje, ampak pokazale dejanja. Zastava, ona zastava, ki tako zmagonosno zaplapola nad vami, naj bo vaša. Pod njo se zbirajte, za njo pojdite . . .“

(Dalje sledi.)

Različni dogodki. Španski kralj Alfonz je obiskal Pariz. Ko se je dne 1. julija vračal iz gledališča, so španski zarotniki vrgli bombo proti njegovemu vozu, ki pa kralja ni poškodovala. — Sin nadvojvode Otona, nadvojvoda Karl Franc Josip pride kot poročnik dragonskega polka v Bilin. — Nemški cesarevič je pri slovesnem sprevedu, katerega je imel s svojo nevesto po Berlinu, povozil neko žensko ter jo smrtnonevarno poškodoval. — Francoski minister za zunanje zadeve Delkasé je dal svojo ostavko. — Nemškega kancelarja grofa Bilova je povzdignil nemški cesar v knežji stan. —

Dopisi.

Sv. Hlj v Slov. gor. (Nesramna nemška kultura.) Pokazali so se nam v pravi luč, — ti nemški kulturonošci. Ne zmenili bi se niti za nje, pa sami nas k temu silijo. Kaj nas briga vse njihovo hajlanje in tuljenje, samo naj nas puste na miru! Pa ravno tega ne morejo! In to je, česar jim ne moremo odpustiti. Imeli so na praznik Vnebohoda v kobači svojo šulferajnsko slavnost. Razpošiljali so velikanske lepake. Dobro pa Helcl ve, da mu domačini ne grejo na na lim, zato je kar zapovedal vsem nemškim in nemškutarskim društvom, da se morajo stavnosti udeležiti. A mož se je zopet prepričal, da njegova beseda le ni vsemogočna. Prišli so različne baže hajlovci posebno iz mesta. Veliko večino so imele ženske in otroci. Če bi jih sodili po obnašanju, bi lahko rekli, da so bili večinoma črevljarski učenci in pomagati.

Kar so imeli v kobači to, nas nič ne briga. A ni jim bilo dovolj, da so nas izzivali z izdajskimi frankfurtaricami, ni jim bilo še tudi dovolj, da so nas dražili s svojim divjim hajlanjem — vse to jim je bilo še premalo. V mraku so šli v gručah iz kobače in šli so izzivat mirne Šentiljčane. Ko pridejo mimo gostilne, kjer se je slovensko pelo, zažene eden izmed njih kamen v okno; šipa se je razdrobila in kamen je priletel v hrbet pri mizi sedečemu gostu. Šli so potem v drugo gostilno, kjer so pobili več čaš. Nazaj grede so tulili po živinsko. Srečala sta jih gospod in gospa, ki sta se vračala mirno domu. Gospa jih lepo pozdravi, a nemški nadutež se grdo zareži nad njo. Ko gresta naprej, prileti za njima zopet kamen in zadene gospo v nogo. Taka je tedaj nemška omika, takšna je takozvana nemška kultura. Kdo torej izziva, vprašamo Helcna, ki misli, da je on prvi angel miru tukaj med nami. Naj še pripomnimo, da se Slovencev nikdo ni ganil, pustili smo jih čisto pri miru. Ali pa bode vedno tako ostalo? Tega si ne moremo lahko misliti. Pri tako divjem izzivanju mora vskipeti kri tudi sicer najbolj mirnemu človeku. Tudi najbolj miren človek ne more dolgo ostati bladen poleg takih nesramnosti. In kdo bode kriv, če pride kedaj do resnih nemirov? Na to naj odgovori Helcl, vodja nemške šole in direktor kobače. Saj je v svojem govoru neki prav resno povdarjal, da Slovenci morajo izginiti, potlačil jih bo pa sam nemški „bog“.

Kdo je ta „nemški bog“, sicer ne vemo; pa če se ne motimo, bo menda to sam pravcati Luter. Zato je tudi Helcl povabil za glavnega govornika nemškega luteranskega pastorja iz Maribora. Povsod se je tedaj govorilo: Luter pride v Šentilj! Ta Helclova predznost pa je ljudi tako razkačila, da je tudi veliko takih ostalo doma, ki sicer radi grede v kobačo. No, Luter sicer ni prišel, gotovo je bolj pameten kakor Helcl. A nekaj moramo tukaj pribiti. Kaj je neki Helcl nameraval s tem, da je povabil luteranskega pastorja? Brez namena se to gotovo ni zgodilo. Ali še morebiti hoče med nas zanesti verski boj? Povemo mu, da tukaj zadene še na hujši odpor. Po dolgoletnih bridkih izkušnjah smo Slovenci dobro utrjeni v boju za svoje narodne pravice, a še bolj bomo se znali po-

tegniti za našo in naših očetov sveto vero. Helcl, pomni: Luter je že tam, kjer ni muh, in tudi po tebi ne bo več ne duha ne sluha, a naša narodna zavest, posebno pa naša vdanost sveti katoliški veri, ne bo minila nikdar. Helcl in njegove kobače pa ne bo rešil niti Luter niti drugi nemški preroki in bogovi! Z Bogom za narod!

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Bračkovci in pl. Rainer.) Jurjevska šola je dobila novega šolskega ogleda, jamičkega Slaviča. To vam je mož, ki si šteje v največjo čast, da sme biti Wratschkov ljubljenec. Ta čudak bi vse odličnejše službe sam rad imel. Wratschki z voza pomaga in kadar ga Slanovka dobro nakrmi, mu gor pomaga, „rihtar“ bi rad bil itd. No zdaj so ga „foter“ Wratschko pri skrajno neprijubljenem Rajnerju priporočili, da ga je postavil čez šolo. Slavič ogleda pri Sv. Juriju, Matjašič pri Sv. Duhu, ljubeznjiva brata, na katera sme Wratschko ponosen biti! Za živinskega ogleda že „pašeta“, za šolskega ne! Mislimo pa, da se slavno jurjevsko učiteljstvo „velikega“ Slaviča ne boji.

Dne 29. maja je „slavni“ okrajni zdravnik Varda otrokom jurjevske fare osepnice vcepljal ali „koze stavil“. Dozdaj se je to vršilo v gostilni gospe Trstenjakove v Vidmu, letos je pa nebodigatreba Rainer za to odločil Slanovkino gostilno na Jamni. Zakaj neki? Ja, Slanovka je velika častilka Wratschka, gospa Trstenjakova pa neče biti! Narodne matere, drugo leto ne ena ne nesi svojega otroka k Vardovim „kozam“, ako se vam ne določi zato narodna gostilna, šola ali druga poštena hiša!

Jurjeviški narodnjaki! Tako delajo z vami tisti, ki bi vas po svoji službi morali čislati, tako vas zaničuje slavni Rainer, ki se od vašega davka živi! Klin s klinom! Oni vam tako usiljujejo bračkovce, vi jih pa pri vsakršnih volitvah prisilite, da bodo tihi! Pred vsem z bračkovci ven iz občinskih zastopov! Torej pa narodni volilci okoslavske, terbegovske in galuške občine, na noge! Vsi na volišče, za pol dneva naj vas ne zadržuje ne delo ne drugi oziri! Kateri dajete pooblastila, dobro jih napravite in vprašajte izvedence, če so prava! Zvunski narodni posestniki v teh občinah, naj se vam ne vnoža pot k volitvam! Drug drugega navdušujte! Ne gre se za osebe, gre se za vašo čast, gre se za dobro stvar! Tu ne kaže rok križem držati; neznačajnost je reči: „saj bo tudi brez mene minilo“; narodni izdajalec je, kdor s svojo odsotnostjo pomaga bračkijancem do vlade! V zasebnem življenju pomagajte tudi štajercijancem, če so v potrebi, a pri volitvah si morate biti nasprotniki, oni so vaši sovražniki, vi bodite njihovi. Zakaj bi peščica nemškutarskih bračkijancev vladala dične slovenske občine!

Iz Ciglenc pri Vurberku. (Smrt. — Našim štajercijancem.) Pred kratkim smo pokopali spoštovanega posestnika Jožefa Dvoršak, kateri je s svojo drugo ženo obhajal zlato in biserno poroko. Po biserni poroki je še živel štiri leta. Umrl je blizo devetdeset let star. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Sedaj se je natančno izvedelo, da v Ciglence prihaja ptujski „štajerc“. Tukaj naznamim slabe nasledke te strupene krote. Bil je mali posestnik, kateri je na svojem posestvu lepo gospodaril in s svojo ženo mirno živel. Kakor hitro pa je začel ptujskega „štajerca“ brati, udal se je žganjepitju in dne 31. velikega travna se je obesil v hlevu. Pri sebi je imel ptujsko giftno krote.

Tudi v dve drugi biši, katere sedaj ne bom imenoval, prihaja ta grdoba. V eni teh biš so mali in odrasli otroci. Najbrž hočeta oče in mati vzgojiti svoje otroke po štajercjevem receptu. Dobro vam je znano, koliko hudega napravi. Varujte se torej slabih časnikov, tako kakor strupenega gada. In zakaj? Le oglejte se malo naokrog, kaki so pristaši